

SYSTEM KONTROLI WEWNĘTRZNEJ W BANKU BPH S.A.

I. CELE SYSTEMU KONTROLI WEWNĘTRZNEJ

1. Celem systemu kontroli wewnętrznej jest zapewnienie:

- 1) Skuteczności i efektywności działania Banku;
- 2) Wiarygodności sprawozdawczości finansowej;
- 3) Przestrzegania zasad zarządzania ryzykiem Banku;
- 4) Zgodności działania Banku z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi i standardami rynkowymi.

2. W ramach celów ogólnych systemu kontroli wewnętrznej Bank wyodrębnia cele szczegółowe systemu kontroli wewnętrznej biorąc pod uwagę takie aspekty, jak:

- 1) zakres i stopień złożoności działalności Banku;
- 2) zakres stosowania określonych przepisów prawa, standardów rynkowych oraz obowiązujących w Banku regulacji wewnętrznych do których przestrzegania zobowiązany jest Bank;
- 3) stopień osiągania planów operacyjnych i biznesowych przyjętych w Banku;
- 4) kompletność, prawidłowość i kompleksowość procedur księgowych;
- 5) jakość (dokładność i niezawodność) systemów: księgowego, sprawozdawczego i operacyjnego;
- 6) adekwatność, funkcjonalność i bezpieczeństwo środowiska teleinformatycznego;
- 7) strukturę organizacyjną Banku, podział kompetencji i zasady koordynacji działań pomiędzy poszczególnymi jednostkami, komórkami, stanowiskami organizacyjnymi, a także system tworzenia i obiegu dokumentów i informacji;
- 8) zakres czynności powierzonych przez Bank do wykonania podmiotom zewnętrznym oraz ich wpływ na skuteczność systemu kontroli wewnętrznej w Banku.

II. ROLA ZARZĄDU BANKU, RADY NADZORCZEJ I KOMITETU AUDYTU

Zarząd Banku

1. Zarząd Banku projektuje, wprowadza oraz zapewnia – w odniesieniu do wszystkich jednostek, komórek, stanowisk organizacyjnych – funkcjonowanie adekwatnego i skutecznego systemu kontroli wewnętrznej, który obejmuje funkcję kontroli, komórkę do spraw zgodności i komórkę audytu wewnętrznego.

2. Zarząd Banku podejmuje działania mające na celu zapewnienie ciągłości działania systemu kontroli wewnętrznej, w tym właściwej współpracy wszystkich pracowników Banku w ramach funkcji kontroli oraz z komórką do spraw zgodności i komórką audytu wewnętrznego. Zapewnia również dostęp pracownikom tych komórek do niezbędnych dokumentów źródłowych, w tym zawierających informacje prawnie chronione, w związku z wykonywaniem przez nich obowiązków służbowych.

3. Zarząd Banku ponosi odpowiedzialność także za:

- 1) ustanawianie kryteriów oceny adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej;
- 2) określanie rodzajów działań podejmowanych w celu usunięcia nieprawidłowości wykrytych przez system kontroli wewnętrznej, w tym środki naprawcze i dyscyplinujące;
- 3) akceptację zasad kategoryzacji nieprawidłowości wykrytych przez system kontroli wewnętrznej, obejmujących co najmniej nieprawidłowości znaczące i krytyczne;
- 4) zatwierdzanie kryteriów wyodrębnienia procesów istotnych i listy wyodrębnionych procesów istotnych w Banku wraz z powiązaniem ich z celami ogólnymi i szczegółowymi systemu kontroli wewnętrznej;
- 5) dokonywanie regularnego przeglądu wszystkich procesów funkcjonujących w Banku pod kątem ich istotności;
- 6) ustanawianie zasad projektowania, zatwierdzania i wdrażania mechanizmów kontrolnych we wszystkich procesach funkcjonujących w Banku, w tym określanie

- roli komórek odpowiedzialnych za opracowanie projektu mechanizmu kontrolnego, jego zatwierdzenie oraz wdrożenie;
- 7) zapewnianie adekwatności i skuteczności mechanizmów kontrolnych w procesach funkcjonujących w Banku;
  - 8) ustanawianie zakresu i kryteriów niezależnego monitorowania przestrzegania mechanizmów kontrolnych obejmującego weryfikację bieżącą i testowanie;
  - 9) zapewnienie funkcjonowania w Banku matrycy funkcji kontroli oraz przypisania odpowiednich zadań związanych z zapewnianiem jej funkcjonowania;
  - 10) ustanawianie zasad raportowania o skuteczności kluczowych mechanizmów kontrolnych oraz o wynikach ich testowania pionowego;
  - 11) efektywne zarządzanie ryzykiem braku zgodności oraz opracowanie i zapewnianie przestrzegania przez system kontroli wewnętrznej zgodności działania Banku z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi i standardami rynkowymi;
  - 12) informowanie, nie rzadziej niż raz w roku, Rady Nadzorczej o sposobie wypełnienia zadań, ze szczególnym uwzględnieniem: adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej w zapewnianiu osiągnięcia celów systemu kontroli wewnętrznej; skali i charakteru nieprawidłowości znaczących i krytycznych oraz najważniejszych działań zmierzających do usunięcia tych nieprawidłowości, w tym podjętych środków naprawczych i dyscyplinujących; zapewniania niezależności komórce do spraw zgodności i komórce audytu wewnętrznego; zapewniania odpowiednich zasobów kadrowych niezbędnych do skutecznego wykonywania zadań oraz koniecznych środków finansowych do systematycznego podnoszenia kwalifikacji, zdobywania doświadczenia i umiejętności przez pracowników komórki do spraw zgodności oraz audytorów wewnętrznych.

Rada Nadzorcza

W ramach nadzoru nad działalnością Banku Rada Nadzorcza:

- 1) sprawuje nadzór nad wprowadzeniem i zapewnianiem funkcjonowania adekwatnego i skutecznego systemu kontroli wewnętrznej;

- 2) monitoruje skuteczność systemu kontroli wewnętrznej w oparciu o informacje uzyskane od komórki do spraw zgodności, komórki audytu wewnętrznego, Zarządu Banku oraz Komitetu Audytu;
- 3) dokonuje corocznej oceny adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej, w tym adekwatności i skuteczności funkcji kontroli, komórki do spraw zgodności oraz komórki audytu wewnętrznego;
- 4) zatwierdza kryteria oceny adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej, zaproponowane przez Zarząd Banku;
- 5) zatwierdza zasady kategoryzacji nieprawidłowości wykrytych przez system kontroli wewnętrznej, obejmujących co najmniej nieprawidłowości znaczące i krytyczne.

Komitet Audytu

1. Komitet Audytu przygotowuje opinie dla Rady Nadzorczej dotyczące uchwał Zarządu Banku w zakresie systemu kontroli wewnętrznej.
2. Komitet Audytu sporządza opinię w zakresie adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej, w tym adekwatności i skuteczności: funkcji kontroli, funkcji Compliance i Departamentu Audytu Wewnętrznego.
3. Komitet Audytu rekomenduje wybór lub rozwiązanie umowy z firmą audytorską do badania sprawozdań finansowych Banku.

III. STRUKTURA SYSTEMU KONTROLI WEWNĘTRZNEJ W BANKU

System kontroli wewnętrznej w Banku składa się z trzech poziomów:

Poziom 1:

Mechanizmy kontroli wewnętrznej zaimplementowane w poszczególnych procesach bankowych, obejmujące czynności kontrolne wbudowane w poszczególne procesy bankowe mające na celu ograniczanie ryzyk zidentyfikowanych w procesach (np. procedury kontrolne, samoocena, kontrole manualne i automatyczne, itp.).

Poziom 2:

Mechanizmy kontroli wewnętrznej regularnie stosowane przez wyodrębnione jednostki organizacyjne Banku powołane do zarządzania określonymi rodzajami ryzyk bankowych. Celem kontroli Poziomu 2 jest ocena efektywności kontroli Poziomu 1. Do jednostek organizacyjnych Banku powołanych do sprawowania kontroli Poziomu 2 należy zaliczyć jednostki odpowiedzialne za zarządzanie poszczególnymi obszarami ryzyka w Banku, w szczególności:

- 1) ryzykiem przedsiębiorstwa,
- 2) ryzykiem prawnym,
- 3) ryzykiem braku zgodności,
- 4) ryzykiem finansowym, w tym zarządzania aktywami i pasywami,
- 5) komitety nadzorujące wybrane obszary działalności Banku.

Poziom 3:

Działalność Departamentu Audytu Wewnętrznego, która polega na okresowym badaniu, ocenie i doskonaleniu sposobu zaprojektowania oraz praktycznego stosowania istniejących w ramach Banku mechanizmów kontroli wewnętrznej. Celem kontroli Poziomu 3 jest ocena efektywności kontroli Poziomu 1 i 2.

IV. FUNKCJE KONTROLI

Na funkcję kontroli składają się wszystkie mechanizmy kontrolne zaimplementowane w procesach funkcjonujących w Banku, niezależne monitorowanie przestrzegania tych mechanizmów kontrolnych oraz raportowanie w ramach funkcji kontroli.

V. UMIEJSCOWIENIE, ZAKRES ZADAŃ, NIEZALEŻNOŚĆ FUNKCJI COMPLIANCE I DEPARTAMENTU AUDYTU WEWNĘTRZNEGO

Departament Compliance

1. Usytuowanie Departamentu Compliance w strukturze organizacyjnej Banku gwarantuje jego niezależność.
2. Dyrektor Departamentu Compliance podlega bezpośrednio Prezesowi Zarządu Banku.
3. Dyrektor Departamentu Compliance ma zapewniony bezpośredni kontakt z członkami Zarządu i Rady Nadzorczej.
4. Dyrektor Departamentu Compliance lub osoba zastępująca uczestniczą w posiedzeniach Zarządu Banku.
5. Odwołanie dyrektora Departamentu Compliance odbywa się za zgodą Rady Nadzorczej po uprzednim wysłuchaniu tej osoby przez Radę Nadzorczą.
6. Departament Compliance nie może być łączony z innymi komórkami organizacyjnymi, funkcjami i stanowiskami w Banku. Pracownicy Departamentu Compliance nie mogą wykonywać innych obowiązków niż wynikające z zadań tej komórki. W Banku funkcjonują mechanizmy chroniące pracowników Departamentu Compliance przed nieuzasadnionym rozwiązaniem umowy o pracę.
7. Do zakresu zadań Departamentu Compliance należy:
  - 1) identyfikowanie i ocena ryzyka braku zgodności, w szczególności przez analizę przepisów prawa, regulacji wewnętrznych Banku, standardów rynkowych oraz wyników wewnętrznych postępowań wyjaśniających przeprowadzanych przez Departament Compliance;
  - 2) projektowanie i wprowadzanie, bazujących na ocenie ryzyka braku zgodności, mechanizmów kontroli ryzyka braku zgodności;
  - 3) monitorowanie wielkości i profilu ryzyka braku zgodności, po zastosowaniu mechanizmów kontroli ryzyka braku zgodności;
  - 4) okresowe przekazywanie raportów w zakresie ryzyka braku zgodności do Zarządu i Rady Nadzorczej lub Komitetu Audytu;
  - 5) doradztwo dla Zarządu, Kadry kierowniczej i Pracowników Banku w zakresie kluczowych obszarów ryzyka braku zgodności;

- 6) promowanie Kultury Compliance opartej na wzajemnej komunikacji o ryzyku braku zgodności, incydentach niezgodności oraz możliwych wariantach rozwiązań naprawczych;
- 7) wsparcie merytoryczne dla jednostek szkoleniowych w Banku w zakresie zagadnień związanych z wymogami prawa i standardów etycznych przyjętych w procesach bankowych;
- 8) odpowiedzialność za dokumentowanie funkcji kontroli w formie matrycy funkcji kontroli;
- 9) nadzór nad rejestrem nieprawidłowości znaczących i krytycznych.

Departament Audytu Wewnętrznego

1. Departament Audytu Wewnętrznego (DAW) jest niezależny i podlega bezpośrednio Prezesowi Zarządu (podległość służbowa). Nadzór nad działalnością DAW sprawuje Komitet Audytu Rady Nadzorczej (podległość funkcjonalna). DAW jest wyłączony z działalności operacyjnej Banku.

2. Niezależność DAW zapewniana jest w szczególności przez następujące mechanizmy:

- 1) prawo do bezpośredniego kontaktu Dyrektora DAW z członkami Zarządu Banku i Rady Nadzorczej;
- 2) prawo do uczestniczenia w posiedzeniach organów Banku Dyrektora DAW lub osoby zastępującej;
- 3) prawo do wysłuchania Dyrektora DAW przez Radę Nadzorczą przed jego odwołaniem;
- 4) obowiązek niezwłocznego poinformowania UKNF o zmianie na stanowisku Dyrektora DAW oraz o przyczynach tej zmiany;
- 5) funkcjonujące w Banku mechanizmy chroniące pracowników DAW przed nieuzasadnionym rozwiązaniem umowy o pracę.

3. Zadania realizowane przez DAW mają charakter:

- 1) usług zapewniających (tj. przeprowadzanie audytów),
- 2) usług doradczych.

4. W ramach usług o charakterze zapewniającym, zadaniem DAW jest badanie i ocena, w sposób niezależny i obiektywny systemu kontroli wewnętrznej Poziomu 1 i 2, w tym skuteczności zarządzania ryzykiem związanym z działalnością Banku i ładu organizacyjnego oraz informowanie Zarządu Banku, Komitetu Audytu oraz Rady Nadzorczej o jego adekwatności i skuteczności.

5. Działalność doradcza DAW prowadzona jest w sposób niezagrażający niezależności, efektywności i obiektywizmowi działalności zapewniającej oraz:

- 1) jest podejmowana na wniosek Zarządu Banku, Rady Nadzorczej, Komitetu Audytu lub Komitetu ds. Zarządzania Ryzykiem Przedsiębiorstwa;
- 2) jest podejmowana w odniesieniu do kluczowych, z punktu widzenia Banku, rozwiązań o charakterze systemowym;
- 3) nie jest podejmowana w odniesieniu do projektowania, opiniowania i zatwierdzania procedur i metodyk stosowanych w Banku;
- 4) skutkuje jedynie niewiążącymi opiniami wydawanymi przez DAW;
- 5) jest podejmowana z uwzględnieniem zasobów mieszczących się w limitach działalności doradczej, określonych przez Zarząd Banku dla DAW, zgodnie z którymi działalność doradcza powinna mieć charakter działalności wyjątkowej.

VI. ZASADY COROCZNEJ OCENY SKUTECZNOŚCI I ADEKWATNOŚCI SYSTEMU KONTROLI WEWNĘTRZNEJ, DOKONYWANEJ PRZEZ RADĘ NADZORCZĄ.

Rada Nadzorcza dokonuje corocznej oceny adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej, w tym adekwatności i skuteczności: funkcji kontroli, funkcji Compliance i Departamentu Audytu Wewnętrzznego, wyrażonej w formie stosownych uchwał Rady Nadzorczej. W ramach dokonywanej oceny, Rada Nadzorcza w szczególności uwzględnia:

- 1) opinię Komitetu Audytu;
- 2) informacje uzyskane od Zarządu Banku o wypełnianiu przez Zarząd obowiązków w zakresie systemu kontroli wewnętrznej;

- 3) okresowe raporty Departamentu Compliance i Departamentu Audytu Wewnętrznego;
- 4) istotne, z punktu widzenia adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej, informacje uzyskane od podmiotu dominującego, w przypadku ich wydania;
- 5) ustalenia dokonane przez biegłego rewidenta;
- 6) ustalenia wynikające z czynności nadzorczych wykonywanych przez uprawnione do tego instytucje (np. KNF, UOKIK);
- 7) istotne z punktu widzenia adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej, oceny i opinie dokonywane przez podmioty zewnętrzne, jeżeli były wydawane.